

FAMILY – KEY TO JEWISH & WORLD REDEMPTION

By Rabbi Dr. Nachum Amsel

These sources are from the book, "The Encyclopedia of Jewish Values" published by Urim, or the upcoming books, "The Encyclopedia of Jewish Values: Man to Man" or "The Encyclopedia of Jewish Values: Man to G-d" to be published in the future.

(1) בראשית ב:כ

וַיִּקְרָא הָאָדָם שְׁמוֹת לְכָל-הַבְּהֵמָה וְלַעֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכָל חַיַּת הַשָּׂדֶה וְלָאָדָם לֹא-מָצָא עֹזר כְּגִידּוֹ :

(2) מדרש בראשית יז:ד, פסיקתא רבתי יז:ח

אמר ר' אחא בשעה שבא הקב"ה לבראות את אדם הראשון נימלך במלאכי השרת אמר להם נעשה אדם (בראשית א כו), אמרו לו אדם זה מה טיבו, אמר להן חכמתו מרובה משלכם, מה עשה הקב"ה הביא לפניו חיה ועופות, אמר להן זה שמו מה שמו, ולא היו יודעין, וזה מה שמו, ולא היו יודעין, העבירם לפני אדם אמר לו זה מה שמו, שור, וזה מה שמו, גמל, וזה מה שמו, חמור, וזה מה שמו, סוס, הה"ד ויקרא האדם שמות לכל הבהמה וגו', אמר לו ואת מה שמך, אמר לו אני נאה להיקראות אדם שנבראתי מן האדמה, ואני מה שמי, אמר לו לך נאה להיקראות יי", ואת הוא אדון לכל בריותיך... ומי כהחכם זה אדם הראשון שכתב בו "אתה חותם תכנית מלא חכמה וגו'" (יחזקאל כח:יבב), ומי יודע פשר דבר שפירש שמות לכל שנאמר "ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולכל עוף השמים וגו'".

(3) בראשית ג:כא

וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה כִּי הִוא הִיְתָה אִם-כָּל-חַי :

(4) בראשית ד:א ורש"י שם

והאדם ידע את-חנה אשתו ותהר ותלד את-קין ותאמר קניתי איש את-ד': ותסוף ללדת את-אחיו את-הבל ויהי-הבל רעה צאן וקין היה עבד אדמה: והאדם ידע -- כבר קודם הענין של מעלה, קודם שחטא ונטרד מגן עדן, וכן ההריון והלידה, שאם כתב וידע אדם, נשמע שלאחר שנטרד היו לו בנינים:

(5) בראשית ד:ה-ה

ואל-קין ואל-מנחתו לא שעה ויחר לקין מאד ויפלו פניו: ויאמר ד' אל-קין למה חרה לך ולמה נפלו פניך: הלוא אם-תיטיב שאות ואם לא תיטיב לפתח חטאת רבץ ואליד תשוקתו ואתה תמשל-בו: ויאמר קין אל-הבל אחיו ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל-הבל אחיו ויהרגהו:

(6) בראשית ד:ח-ח

ויאמר קין אל-הבל אחיו ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל-הבל אחיו ויהרגהו: ויאמר ד' אל-קין אי הבל אחיך ויאמר לא ידעתי השמר אחי אנכי: ויאמר מה עשית קול דמי אחיך צעקים אלי מן-האדמה: ועתה ארור אתה מן-האדמה אשר פצתה את-פיה לקחת את-דמי אחיך מידך:

(7) בראשית ו:ב-ב

ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טבת הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו: ויאמר יהוה לא ידון רוחי באדם לעלם בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה: הנפלים היו בארץ בימיים ההם וגם אחרי-כן אשר יבאו בני האלהים אל-בנות האדם וילדו להם המה הגברים אשר מעולם אנשי השם: וירא ד' כי רבה רעת האדם בארץ וכל-יצר מחשבת לבו רק רע כל-היום: וינחם ד' כי-עשה את-האדם בארץ ויתעצב אל-לבו: ויאמר ד' אמחה את-האדם אשר-בראתי מעל פני האדמה מאדם עד-בהמה עד-רמש ועד-עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם:

(8) בראשית ז:א, ז

ויאמר ד' לנח בא-אתה וכל-ביתך אל-התבה כי-ראיתי צדיק לפני בדור הזה: ויבא נח ובניו ואשתו ונשי-בניו אתו אל-התבה מפני מי המבול:

(9) בראשית ז:ב

מכל הבהמה הטהורה תקח-לך שבעה שבעה ומן-הבהמה אשר לא טהרה הוא שנים איש ואשתו:

10) מדרש פרקי דרבי אליעזר כג

וקרא לנח ואמר לו הבא אליך אל התיבה מכל הבהמה הטמאה שנים איש ואשתו, אמר נח לפני הקב"ה רבון כל העולמים וכי יש כח בי לקבצם אל התיבה, וירדו המלאכים הממונים על כל מין ומין והיו מקבצין אותם אל התיבה,

11) בראשית ח:יט

כל-החיה כל-הרמש וכל-העוף כל רמש על-הארץ למשפחתיהם יצאו מן-התיבה :

12) פירושי רש"י, אבן עזרא, דעת זקנים, רא"ש, טוה הארץ על בראשית ח:יט, סנהדרין קח:

למשפחתיהם - קבלו עליהם על מנת לידבק במינן:

אבן עזרא

למשפחותיהם - כמו למינם ויש אומרים שהולידו בתבה וכל משפחה יצאה ולא התערבה באחרת וזה איננו רחוק :

דעת זקנים

למשפחותיהם יצאו מן התיבה - וכי יש משפחה לבהמה אלא אותן שדבקו במינן זכו ליכנס וליצא מן התיבה :

פירוש הרא"ש

משפחותיהם יצאו מן התיבה פירש"י קבלו עליהם על מנת לידבק במינם ואיתא בפי חלק למשפחותיהם ולא הם והדבר צריך תלמוד פי הבהמות קבלו עליהם לידבק במינם אבל האנשים היוצאים מן התיבה לא רצו לקבל עליהם להדבק בתשמיש המטה כלל כי אמרו כולנו מתים ומה לנו לעסוק בפריה ורביה היום או למחר יביא הקב"ה מבול על הארץ לשחת כל בשר כאשר עשה כבר עד שהבטיחם הקב"ה בשבועה על כך וכן תמצא בפרשה שאמ' ולא אוסיף עוד לקלל את האדמה בעבור האדם וכן נראה מתוך פירש"י גבי ואני הנני מסכים עמך שהיה נח דואג לעסוק בפריה ורביה עד שהבטיחו הקב"ה שלא לשחת את העולם :

הטור הארוך

למשפחותיהם יצאו מן התיבה -- בב"ר דורש "למשפחותיהם, ולא הם", וי"מ שחוזר על חיה ורמש דלעיל מיניה, שהם יצאו למשפחותיהם, פי', זכר ונקבה, אבל לא הם, נח ובניו, שהיו יראים עוד מן המבול ולא רצו לשמש נשותיהם, עד שהבטיחם הקב"ה שלא יביא עוד מבול (ב"ר לד, ו). וי"מ "למשפחותיהם", פי', להוליד תולדות ולעשות משפחות, ולא הם, שמתו מיד מחמת טורח שהיה להם בתיבה :

"למשפחותיהם יצאו מן התיבה" אמר רבי יוחנן למשפחותם ולא הם אמר רב חנא בר ביזנא אמר ליה אליעזר לשם רבא כתיב "למשפחותיהם יצאו מן התיבה" אתון היכן הויתון אמרו ליה צער גדול היה לנו בתיבה....

13) בראשית ט:יח-כד

ויהיו בני-נח הוצאים מן-התיבה שם וחס ונפת וחס הוא אבי כנען : שלשה אלה בני-נח ומאלה נפצה כל-הארץ : ויחל נח איש האדמה ויטע פרים : וישפת מן-הציון וישכר ויתגל בתוך אהלה : וירא חס אבי כנען את ערות אביו ויגד לשני-אחיו בחוץ : ויקח שם ונפת את-השמלה וישמיו על-שכם שניהם וילכו אחרנית ויכסו את ערות אביהם ופניהם אחרנית וערות אביהם לא ראו : וייקח נח מיינו וידע את אשר-עשה לו בנו הקטן :

14) בראשית י':א-ה, כ, לא-לב

ואלה תולדות בני-נח שם חס ונפת ויולדו להם בנים אחר המבול : בני נפת גמר ומגוג ומדי וינון ותבל ומשך ותירס : ובני גמר אשכנז וריפת ותגרמה : ובני נון אלישה ותרשיש פתים ודדנים : מאלה נפרדו איי הגוים בארצתם איש ללשנו למשפחתם בגויהם :

אלה בני-חס למשפחתם ללשנתם בארצתם בגויהם :

אלה בני-שם למשפחתם ללשנתם בארצתם לגויהם : אלה משפחת בני-נח לתולדותם בגויהם ומאלה נפרדו הגוים בארץ אחר המבול :

15) בראשית יא:א-ט

ויהי כל-הארץ שפה אחת ודברים אחדים : ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה בארץ שנער וישבו שם : ויאמרו איש אל-רעהו הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשרפה ויתהי להם הלבנה לאבן והחמר היה להם לחמר : ויאמרו הבה | נבנה-לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה-לנו שם פן-נפוץ על-פני כל-הארץ : ויגרד ד' לראת את-העיר ואת-המגדל אשר בנו בני האדם : ויאמר ד' הן עם אחד ושפה אחת לכולם וזה החלם לעשות ועתה לא-יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות : הבה נרדה ונבלה שם שפתם אשר לא ישמעו איש שפת רעהו : ח ויפץ ד' אתם משם על-פני כל-הארץ ויחדלו לבנת העיר : על-כן קרא שמה בבבל כי-שם בבל ד' שפת כל-הארץ ומשם הפיצם ד' על-פני כל-הארץ :

16) בראשית יא:י'-יא

אלה תולדות שם שם פן-מאת שנה ויולד את-ארפכשד שנתים אחר המבול : ויחי-שם אחרי הולידו את-ארפכשד חמש מאות שנה ויולד בנים ובנות :

17) בראשית יב:א-ד

ויאמר ד' אל-אברהם לד-לך מארפך וממולדתך ומבית אביך אל-הארץ אשר אראך : ואעשה לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך ויהיה ברכה : ואברכה מברכך ומקללך אאר ונברכו בך כל משפחת האדמה :

18 בראשית יז:א-ו

ויהי אברהם בן-תשעים שנה ותשע שנים ויגרא ד' אל-אברהם ויאמר אליו אני-אל ש-די התהלך לפני והיה תמים: ואתנה בריתי ביני ובינך וארבה אותך במאד מאד: ויפל אברהם על-פניו ויגבר אתו אלקים לאמר: אני הנה בריתי אתך והיית לאב המון גוים: ולא-יקרא עוד את-שםך אברהם והיה שםך אברהם כי אב-המון גוים נתתיך: והפרתי אתך במאד מאד ונתתיך לגוים ומלכים ממך יצאו:

19 בראשית יח:ט

כי ידעתיו למען אשר יצוה את-בניו ואת-ביתו אחריו ושמרו דרך ד' לעשות צדקה ומשפט למען הביא ד' על-אברהם את אשר-דבר עליו:

20 בראשית כד:א ורש"י שם

ואברהם זקן בא בימים ודי' ברך את-אברהם בכל: ברך את אברהם בכל - בכל עולה בגימטריא בן, ומאחר שהיה לו בן, היה צריך להשיאו אשה:

21 בראשית כד:כז-לא

וישב עני אדני לאמר לא-תקח אשה לבני מבנות הפניעני אשר אנכי ישב בארצו: אם-לא אל-בית-אבי תלך ואל-משפחתי ולקחת אשה לבני: ואמר אל-אדני אלי לא-תלך האשה אחרי: ויאמר אלי ד' אשר-התהלכתי לפניו ישלח מלאכו אתך והצליח דרכך ולקחת אשה לבני משפחתי ומבית אבי: אז תקח מאלתי כי תבוא אל-משפחתי ואם-לא יתנו לך והיית נקי מאלתי:

22 בראשית כח:א, כו:לד-לה

ויהי עשו בן-ארבעים שנה ויקח אשה את-החודית בת-בארי החתי ואת-בשמת בת-אילן החתי: ותהיין, מרת רוח ליצחק ולרבקה: ויקרא יצחק אל-יעקב ויברך אתו ויצוהו ויאמר לו לא-תקח אשה מבנות פניען:

23 בראשית כא:יב

... כי ביצחק יקרא לך זרע:

24 בראשית טז:יב

והוא יהיה פרא אדם ידו בכל ונד כל בו ועל-פני כל-אחיו ישפן:

25 בראשית כא:ט-יג

ותגרא שרה את-בן-הגר המצרית אשר-לדה לאברהם מצחק ותאמר לאברהם גרש האמה הזאת ואת-בנה כי לא יירש בן-האמה הזאת עם-בני עם-יצחק: וזרע הדבר מאד בעיני אברהם על אודת בנו: ויאמר אלקים אל-אברהם אל-זרע בעיניך על-הנער ועל-אמתך כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקלה כי ביצחק יקרא לך זרע: וגם את-בן-האמה לגוי אשימנו כי זרעך הוא:

26 בראשית כז:מא

וישטם עשו את-יעקב על-הברכה אשר ברכו אביו ויאמר עשו בלבו יקרבו ימי אבל אבי ואהרנה את-יעקב אחי:

27 בראשית לז:ד, יא

ויקראו אחיו פי-אתו אהב אביהם מפל-אחיו וישנאו אתו ולא יכלו דברו לשלם: ויקנאו-בו אחיו ואביו שמר את-הדבר:

28 בראשית מב:ג-ה, ורש"י על פסוק ג

ויקראו אחי-יוסף עשרה לשבר בר ממצרים: ואת-בנימין אחי יוסף לא-שלח יעקב את-אחיו כי אמר פן-יקראנו אסון: ויבאו בני ישראל לשבר בתוך הבאים פי-היה הרעב בארץ פניען:

וירדו אחי יוסף - ולא כתב בני יעקב, מלמד שהיו מתחרטים במכירתו, ונתנו לכם להתנהג עמו באחווה, ולפדותו ככל מומן שיפסקו עליהם:

29 בראשית מו:ח

ואלה שמות בני-ישׂראל הבאים מצרימה יעקב ובניו בחר יעקב ראובן:

30 שמות א:א

אלה שמות בני ישׂראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו:

31 נדרים נב

א"ר יוסי: מימי לא קריתי לאשתי ושורי שורי, אלא לאשתי ביתי ולשורי שדי.

32 שמות ו:יז-יט

אֵלֶּה רְאֵשֵׁי בֵּית-אֲבֹתֶם בְּנֵי רְאוּבֵן בְּכֹר יִשְׂרָאֵל חֲנוּךְ וּפְלֹאֵא חֲצֹרֹן וְכַרְמֵי אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת רְאוּבֵן: וּבְנֵי שְׁמֹעוֹן יְמוּאֵל וְיָמִין וְאֶחָד וְזָכִין וְצַחֵר וְשֹׁאִיל בֶּן-הַכְּנַעֲנִית אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת שְׁמֹעוֹן: וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי-לוֹי לְתֹלְדֹתֵם גְּרִשׁוֹן וְקַהַת וּמְרָרִי וְשִׁנִּי חִיִּי לְוִי שִׁבְעַת וְשְׁלֹשִׁים וּמֵאֵת שָׁנָה: בְּנֵי גְרִשׁוֹן לְבִנָּי וְשִׁמְעִי לְמִשְׁפַּחַת־ם: וּבְנֵי קַהַת עַמְרָם וְיִצְהָר וְחִבְרוֹן וְעִזִּיאֵל וְשִׁנִּי חִיִּי קַהַת שְׁלֹשׁ וְשְׁלֹשִׁים וּמֵאֵת שָׁנָה: וּבְנֵי מְרָרִי מַחְלִי וּמוּשִׁי אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת הַלְוִי לְתֹלְדֹתֵם.

33 פירוש רש"י על שמות ב:א

ויקח את בת לוי - פרוש היה ממנה מפני גזירת פרעה (וחזר ולקחה וזהו וילך שהלך בעצת בתו שאמרה לו גזרתך קשה משל פרעה אם פרעה גזר על הזכרים ואתה ג"כ על הנקבות. ברש"י ישן) והחזירה ועשה בה לקוחין שניים...

34 שמות ב:א-ב

וילך איש מבית לוי ויקח את-בת-לוי: ונתהר האשה ונתלד בן ונתרא אתו כי-טוב הוא ונתצפנהו שלשה ירחים:

35 שמות ב:ז-ט

ותאמר אחתו אל-בת-פרעה האלף וקראתי לך אשה מינקת מן העברית ותינק לך את-הילד: ותאמר-לה בת-פרעה לכי ונתלך העלמה ונתקרא את-אם הילד: ותאמר לה בת-פרעה היליכי את-הילד הזה והינקהו לי ואני אתן את-שכרך ותיקח האשה הילד ותינקהו:

36 שמות י:ט

ולאמר משה בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותנו בצאננו ובבקרנו נלך כי חג-ד' לנו:

37 שמות י:יא-יא

ולאמר אליהם יהי כן ד' עמכם כאשר אשלח אתכם ואת-טפכם ראו כי רעה נגד פניכם: לא כן לכו-נא הגברים ועבדו את-ד' כי אתה אתם מבקשים ויגרש אתם מאת פני פרעה:

38 שמות יב:ג-ד, כא

דברו אל-כל-עדת ישראל לאמר בעשר לחדש הזה ויקחו להם איש ששה לביית-אבת ששה לבית: ואם-ימעט הבית מהיות משה ולקח הוא ושכנו הקרב אל-ביתו במכסת נפשת איש לפי אכלו תכסו-על-הששה...ויקרא משה לכל-זקני ישראל ויאמר אליהם משכו וקחו לכם צאן למשפחתכם ושחטו הפסח:

39 שמות יב:יג, כג

והיה הדים לכם לאת על הבתים אשר אתם שם וראיתי את-הדים ופסחתי עלכם ולא-יהיה בכם נגף למשחית בהכתי בארץ מצרים: ועבר ד' לנגף את-מצרים וראה את-הדים על-המשקוף ועל שתי המזוזות ופסח ד' על-הפתח ולא יתן המשחית לבא אל-בתיכם לנגף:

40 במדבר א:ב

שאו את-ראש כל-עדת בני-ישראל למשפחתם לבית אבתם במספר שמות כל-זכר לגלגלתם:

41 במדבר כו:ה-ז

ראובן בכור ישראל בני ראובן חנוך משפחת החנכי לפלוא משפחת הפלאי: לחצרון משפחת החצרוני לכרמי משפחת הכרמי: אלה משפחת הראובני ויהיו פקדיהם שלשה וארבעים אלף ושבע מאות ושלשים:

42 במדבר לג:נד

והתנחלתם את-הארץ בגורל למשפחתכם לרב תרבו את-נחלתו ולמעט תמעט את-נחלתו אל אשר-יצא לו שמה הגורל לו יהיה למטות אבותיכם ותנחלו:

43 אסתר ט:כח

והימים האלה נזכרים ונעשים בכל-דור ודור משפחה ומשפחה מדינה ומדינה ועיר ועיר וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא-יסוף מזרעם:

44 בראשית ד:ג-ח

ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה לד': והבל הביא גם-הוא מבכרות צאנו ומחלבהו וישע ד' אל-הבל ואל-מנחתו: ואל-קין ואל-מנחתו לא שעה ויחר לקין מאד ויפלו פניו: ויאמר ד' אל-קין למה חרה לך ולמה נפלו פניך: הלוא אם-תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רבץ ואליך תשוקתו ואתה תמשל-בו: ויאמר קין אל-הבל אחיו ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל-הבל אחיו ויהרגהו:

(45) מדרש, במדבר רבה ד: ח, בראשית י' כא:

בכור והלא יפת היה בכור שנא "אחי יפת הגדול"
ולשם ילד גם הוא אבי כל-בני-עבר אחי יפת הגדול:

(46) בראשית ט: כו-כז:

ולאמר ברוך ד' אלהי שם ויהי כנען עבד למו: יפת אלקים ליפת וישכן באהלי-שם ויהי כנען עבד למו:

(47) בראשית כא: ט-יז:

ותרא שרה את-בן-הגר המצרית אשר-ילדה לאברהם מצחק: ותאמר לאברהם גרש האמה הזאת ואת-בנה כי לא יירש בן-האמה הזאת עם-בני עם-יצחק: וירע הדבר מאד בעיני אברהם על אודת בנו: ולאמר אלקים אל-אברהם אל-ירע בעיניך על-הנער ועל-אמתך כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקלה כי ביצחק יקרא לך זרע: וגם את-בן-האמה לגוי אשימנו כי זרעך הוא: וישכם אברהם בבקר ויחם-לחם ויחמת מים ויתן אל-הגר שם על-שכמה ואת-הילד וישלחה ותלך ותתע במדבר באר שבע:

(48) בראשית כו: ח-ט:

ויגוע וימת אברהם בשיבה טובה זקן ושבע ויאסף אל-עמיו: ויקברו אתו יצחק וישמעאל בניו אל-מערת המכפלה אל-שדה עפרון בן-צחר החיתי אשר על-פני ממרא:

(49) בראשית כז: מב-מג, לג:ד:

ויגד לרבקה את-דברי עשו בנה הגדל ותשלח ותקרא ליעקב בנה הקטן ותאמר אליו הנה עשו אחיך מתנחם לך להרגך: ועתה בני שמע בקלי וקום ברח-לך אל-לבן אחי חרנה:
וירץ עשו לקראתו ויחבקהו ויפל על-צוארו וישקוהו ויבכו:

(50) בראשית לו: ב:

ועתה לכו ונהגהו ונשלכהו באחד הברות ואמרנו חיה רעה אכלתהו ונראה מה-יהיו חלמתיו:

(51) בראשית מח: יח-כ:

ולאמר יוסף אל-אביו לא-כן אבי כי-זה הבכר שים ימינך על-ראשו: וימאן אביו ולאמר ידעתי בני ידעתי גם-הוא יהיה-לעם וגם-הוא יגדל ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו וזרעו יהיה מלא-הגוים: ויברכם ביום ההוא לאמור בך יברך ישׂראל לאמר ישמך אלהים כאפרים וכמנשה וישם את-אפרים לפני מנשה:

(52) שמות ב: ג-י:

ולא-זכלה עוד הצפינו ותקח-לו תבת גמא ותחמרה בחמר ובזפת ותשם בה את-הילד ותשם בסוף על-שפת היאר: ותתצב אחתו מרחק לדעה מה-יעשה לו: ותרד בת-פרעה לרחץ על-היאר ונערתיה הלכת על-גד היאר ותרא את-התבה בתוך הסוף ותשלח את-אמתה ותקחה: ותפתח ותראהו את-הילד והנה-נער בכה ותחמל עליו ותאמר מילדי העברים זה: ותאמר אחתו אל-בת-פרעה האלף וקראתי לך אשה מינקת מן העברית ותינק לך את-הילד: ותאמר-לה בת-פרעה לכי ותלך העלמה ותקרא את-אם הילד: ותאמר לה בת-פרעה הילכי את-הילד הזה והינקהו לי ואני אתן את-שכרך ותקח האשה הילד ותניקהו: ויגדל הילד ותבאהו לבת-פרעה ויהי-לה לבן ותקרא שמו משה ותאמר כי מן-המים משיתיהו:

(53) שמות ד: זד:

ויחר-אף ד' במשה ולא אהרן אחיך הלוי ידעתי כי-דבר ידבר הוא וגם הנה-הוא יצא לקראתך וראך ושמח בלבו:

(54) מדרש, ילקוט שמעוני, במדבר תרפד:

בשעה שקבלו ישראל את התורה נתקנאו אומות העולם בהן מה ראו להתקרב יותר מן האומות סתם פיהם הקב"ה אמר להן הביאו לי ספר יוחסין שלכם שנאמר "הבו לד' משפחות עמים" כשם שבני מביאין...

(55) ביצה כט:

ורמי בר חמא מרא דעובדא הוה ואי לאו דחזיא מבי נשא לא הוה עבדא:

(56) מדרש, במדבר רבה כא: ג:

נשיא בית אב לשמעוני שכל הפוגם את עצמו פוגם את משפחתו עמו.

(57) תענית ה:

כי הוו מיפטרי מהדדי אמר ליה ליברכן מר אמר ליה אמשול לך משל למה הדבר דומה לאדם שהיה הולך במדבר והיה רעב ועיף וצמא ומצא אילן שפירותיו מתוקין וצילו נאה ואמת המים עוברת תחתיו אכל מפירותיו ושתה ממימיו וישב בצילו וכשביקש לילך אמר אילן אילן במה אברכך אם אומר לך שיהו פירותיך מתוקין הרי פירותיך מתוקין שיהא צילך נאה הרי צילך נאה שתהא אמת

המים עוברת תחתיד הרי אמת המים עוברת תחתיד אלא יהי רצון שכל נטיעות שנוטעין ממך יהיו כמותך אף אתה במה אברכך
אם בתורה הרי תורה אם בעושר הרי עושר אם בבנים הרי בנים אלא יהי רצון שיהו צאצאי מעיך כמותך :

58) סידור, ברכות השחר

וְהָעֶרֶב נֹא ד' אֱלֹקֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיפִיּוֹת עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצִאֲצָאֵינוּ וְצִאֲצָאֵי צִאֲצָאֵינוּ כְּלָנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ
וְלִמְדֵי תוֹרָתְךָ לְשִׁמְחָה...

59) בראשית יח:יט

כִּי יִדְעֶתְיוּ לְמַעַן אֲשֶׁר יֵצְאָה אֶת-בְּנֵיו וְאֶת-בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשָׁמְרוּ דְרָךְ ד' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט לְמַעַן הִבִּיא יְהוָה עַל-אַבְרָהָם אֶת-אֲשֶׁר-
דָּבַר עָלָיו :

60) איש וביתו, אליהו כי טוב, דף קיט

ובעולם הזה — אפילו נגזרה מיתה על הגוף, הרי כחו של אדם, רוחו ונפשו, קימים בתולדותיו, וכל פעליו של האדם עלי אדמות
רישומם ניכר בזרעו.

61) מדרש, תנחומא ויגש ב

ויגש אליו יהודה זשי"ה בני אם ערבת לרעד תקעת לזר כפיך (משלי ו) בשעה שבקש הקב"ה ליתן את התורה לישראל אמר להן
תקבלו תורת א"ל הן א"ל תנו לי ערב שתקיימו אותה א"ל אברהם יצחק ויעקב יהיו ערבים אמר להן אבותיכם הן בעצמם צריכים
ערבים אברהם אמר במה אדע (בראשית טו) יצחק אהב את שונאי דכתיב ואת עשו שנאתי (מלאכי א) יעקב אמר נסתרה דרכי
(ישעיה מ) אמרו לו בנינו יהיו ערבים שלנו מיד קבלן הקב"ה ונתן את התורה לישראל שנאמר מפי עוללים ויונקים יסדת עוז
(תהלים ח) לפיכך כשישראל מבטלין את התורה הקב"ה פורע מן הערבין שנאמר ותשכח תורת אלהיך אשכח בניך גם אני (הושע ד)
מהו גם אני אמר הקב"ה אף אני מצטער עליהם שאני מפסידן שהן אומרים בכל יום ברוך ה' המבורך לעולם ועד.

62) תהילים צב:יד-טו

שְׁתוּלִים בְּבֵית ד' בְּחִצְרוֹת אֶלְהִינוּ יִפְרִיחוּ: עוֹד יִנּוּבוּן בְּשִׁיבָה דְשָׁנִים וְרַעֲנָנִים יִהְיוּ:

63) מדרש, במדבר רבה ג:א

הה"ד (תהלים צב) שתולים בבית ה' א"ר חנן בן פזי עד שהם שתולים הם בבית ה' אלו התינוקות שהם בבית הספר.

64) פסחים קח:

תנו רבנן הכל חייבין בארבעה כוסות הללו אחד אנשים ואחד נשים ואחד תינוקות אמר רבי יהודה וכי מה תועלת יש לתינוקות ביין
אלא מחלקין להן קליות ואגוזין בערב פסח כדי שלא ישנו וישאלו אמרו עליו על רבי עקיבא שהיה מחלק קליות ואגוזין לתינוקות
בערב פסח כדי שלא ישנו וישאלו תניא רבי אליעזר אומר חוטפין מצות בלילי פסחים בשביל תינוקות שלא ישנו.

65) פסחים קיז:

תרי טיבולי למה לי כי היכי דליהוי היכירא לתינוקות.

66) משנה עדויות ח:ז

אמר רבי יהושע, מקובל אני מרבן יוחנן בן זכאי ששמע מרבו ורבו מרבו, הלכה למשה מסיני שאין אליהו בא לטמא ולטהר לרחק
ולקרב...

67) מלאכי ג:כג-כד

הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח שְׁלַח לְכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא לִפְנֵי בּוֹא יוֹם ד' הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא: וְהִשִּׁיב לֵב-אֲבוֹת עַל-בָּנִים וְלֵב בָּנִים עַל-אֲבוֹתֵם פֶּן-אֲבֹא
וְהִפִּיתִי אֶת-הָאָרֶץ תַּרְס: